

Dnr V/12443/2022

16.6.2022

Förpackningspåskrifter på alkoholdrycker

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Innehåll

1.	Inledning.....	3
2.	Obligatorisk information på alkoholdryckers försäljningsförpackningar	4
2.1.	Undantag från obligatoriska påskrifter på alkoholdrycker.....	4
2.2.	Dryckens namn	4
2.3.	Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans.....	5
2.4.	Innehållets volym.....	6
2.5.	Datum för minsta hållbarhet eller sista förbrukningsdag.....	6
2.6.	Angivande av ursprungsland för alkoholdrycker och deras primära ingredienser.....	6
2.7.	Särskilda förvarings- och/eller användningsvillkor.....	8
2.8.	Livsmedelsföretagarens namn eller firmanamn och adress	8
2.9.	Bruksanvisning	8
2.10.	Alkoholhalt.....	8
2.11.	Beteckning för dryck- eller flasktappningsparti.....	10
3.	Andra obligatoriska uppgifter	10
3.1.	Anmärkningar av varnande karaktär om ingredienser.....	10
3.1.1.	Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans.....	11
3.1.2.	Sötningemedel.....	13
3.1.3.	Koffein och kinin	14
3.1.4.	Lakritssyra, glycyrrhizinsyra och dess ammoniumsalt.....	14
3.1.5.	Informering om genetiskt modifierade ingredienser.....	14
4.	Övriga faktorer som bör beaktas	15
4.1.	Språkrav	15
4.2.	Påskrifternas placering, syndlighet och presentation	16
4.3.	Ingrediensförteckning	16
4.4.	Näringsdeklaration.....	17
4.5.	Närings- och hälsopåståenden	17
4.6.	Ekologiskt produktionssätt	17
4.7.	Namnkyddade produkter.....	18
4.8.	Legotillverkning och produkter med egen etikett.....	18
4.9.	Reklam	19
Bilaga 1.	Modelletikett.....	20
Bilaga 2.	Näringspåståenden i anslutning till alkoholdrycker.....	21
Bilaga 3.	Finska namnkyddade alkoholdrycker, med beskrivningar.....	23

1. Inledning

Förpackningspåskrifterna på alkoholdrycker ska planeras och utformas med iakttagande av kraven i alkohol- och livsmedelslagen. I denna anvisning presenteras de vanligaste punkterna av kraven på förpackningspåskrifterna för alkoholdrycker samt en etikettmall.

Denna anvisning är en uppdaterad version av den 13.10.2020 angivna om förpackningspåskrifter på alkoholdrycker (dnro V/31992/2020). De tekniska ändringar som infördes genom livsmedelslag 297/2021 har uppdaterats.

Denna anvisning bygger i första hand på Europaparlamentets och rådets förordning 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna.

Aktören måste också ta hänsyn till den särskilda EU-lagstiftning som berör produkten. Särskild lagstiftning gäller destillerade alkoholdrycker och dryckesblandningar som tillverkas av dem; druvviner och aromatiserade viner samt produkter som omfattas av systemet för namnskyddade livsmedel och systemet för kontroll av ekologisk produktion.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning 834/2014 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna innehåller språkkrav och krav gällande livsmedelspartiets kod. Dessa krav beskrivs också i denna anvisning.

Den här anvisningen behandlar endast obligatoriska påskrifter på förpackningar. Produktens tillverkare kan alltid välja att berätta mer om sin produkt än lagen kräver, men även den informationen måste vara sanningsenlig och får inte vilseleda kunden.

Även följande anvisningar från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) innehåller information om förpackningspåskrifterna på alkoholdrycker. Anvisningarna finns på Valviras webbplats: www.valvira.fi.

- Förpackningspåskrifter för vinförpackningar
- Anvisning om alkoholreklam

- Kommissionens vägledning om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC0218\(01\)&from=sv](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC0218(01)&from=sv)

2. Obligatorisk information på alkoholdryckers försäljningsförpackningar

Med alkoholdryckers försäljningsförpackningar avses i detta sammanhang en enskild produkt, t.ex. en flaska, burk, keg eller bag-in-box. Informationen på försäljningsförpackningen får inte vara vilse-ledande till exempel i fråga om produktens egenskaper, sammansättning, hållbarhet, ursprungsland eller härkomstplats, framställnings- eller produktionsmetoder. Informationen ska vara korrekt och lätt att förstå för konsumenten.

De obligatoriska uppgifterna ska finnas på försäljningsförpackningen eller på en etikett som fästs på denna. Närmare information om hur uppgifterna ska presenteras finns i punkt 4.2.

2.1. Undantag från obligatoriska påskrifter på alkoholdrycker

Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol kan försees med en ingrediensförteckning eller näringsdeklaration, men uppgifterna är inte obligatoriska. Användningen av ingrediensförteckningar och näringsdeklarationer beskrivs närmare i punkterna 4.3 och 4.4.

2.2. Dryckens namn

Med dryckens namn avses livsmedlets officiella namn, som regleras i de EU-bestämmelser eller nationella författningar som ska tillämpas på drycken i fråga. Om drycken inte har något officiellt namn ska dess sedvanliga och etablerade namn användas. Om inget etablerat namn finns ska drycken ges ett namn som beskriver den så exakt som möjligt.

Dryckens namn ska inte förväxlas med dess handelsnamn eller varumärke. Handelsnamn och varumärken är frivilliga att ange och de ersätter inte dryckens namn.

Dryckens namn berättar om för konsumenten vad han eller hon köper. Dryckens namn får inte vilseleda konsumenten. Om en ingrediens används i dryckens namn för att komplettera dryckens namn måste denna ingrediens

utgöra mer än 50 % av produktens jordbruksingredienser. Till exempel måste mer än 50 % av spannmålsingredienserna i ett "veteöl" vara vete.

Om namnet på en ingrediens/arom som tydligt kan särskiljas från produktens namn används i dryckens namn för att smaksätta produkten, måste det tydligt anges att det är fråga om arom. Till exempel "cider med blåbärssmak" eller, om en arom har använts, "cider med blåbärsarom".

Ovanstående bör också beaktas när man använder dryckens handelsnamn. Handelsnamnet får inte vilseleda konsumenten.

Enligt förordningen om spritdrycker 787/2019 ska en försäljningsbeteckning som beskriver typen av dryck (Vodka, Akvavit, Brandy, Gin o.s.v.) synas på etiketten. I förordningens bilaga I finns definitioner på olika typer av drycker. Om den spritdrycken inte uppfyller kraven för någon av de dryckestyper som definieras i förordningen ska försäljningsbeteckningen "brännvin, viina" användas på etiketten.

Dryckestyper som definierats i förordningen om spritdrycker får inte beskrivas, presenteras eller märkas genom att till försäljningsbeteckningen foga ord som "liknande", "typ", "stil", "framställd som", "smak" eller liknande.

Om det i namnet eller handelsnamnet på alkoholhaltiga dryckblandningar används beteckningar på spritdrycker, måste all alkohol komma från den nämnda spritdrycken. Förordningen ger också mer detaljerad vägledning om påskrifternas placering, teckenstorlek och presentation.

Även i fråga om aromatiserade viner ska en försäljningsbeteckning som beskriver dryckestypen synas på etiketten. Inte heller namnet på aromatiserade viner som definieras i förordning 251/2014 får anges genom att man använder ovan nämnda ord tillsammans med försäljningsbeteckningen.

2.3. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans

En ingrediens som orsakar allergi eller intolerans ska anges på förpackningspåskriften i ingrediensförteckningen, där den ska framhävas genom en teckenuppsättning som tydligt skiljer den från resten av ingrediensförteckningen (exempelvis genom typsnitt, stil eller bakgrundsfärg). Om det inte finns någon ingrediensförteckning ska ordet "innehåller" följas av beteckningen på den ingrediens som orsakar överkänslighet finnas på förpackningspåskriften. I punkt 3.1 (Anmärkningar av varnande karaktär om

ingredienser) i denna anvisning redogörs närmare för ingredienser som orsakar allergi eller intolerans.

2.4. Innehållets volym

Innehållets volym ska anges i liter, centiliter eller milliliter. De tillåtna förpackningsstorlekarna för viner, aromatiserade viner och sprit är fastställda av EU-direktiv 2007/45/EG.

Se bilagan till direktivet för mer information: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007L0045&from=sv>.

2.5. Datum för minsta hållbarhet eller sista förbrukningsdag

Förpackningspåskrifterna på drycker som innehåller mindre än 10 volymprocent alkohol ska inkludera datum för minsta hållbarhet (bäst före-datum). Om produktens hållbarhetstid är längre än tre månader är det tillräckligt att ange månad och år.

Kravet gäller dock inte vin, vin som tillsatts alkohol, mousserande vin, aromatiserat vin, cider och liknande produkter framställda av annan frukt än druvor, samt drycker med KN-nummer 2206 00 som har framställts av druvor eller druvmust.

Före tidpunkten ska det stå antingen

— ”bäst före ...”, när tidpunkten anges med en dags noggrannhet (i ordningen dag, månad, år);

eller

— ”bäst före slutet av ...”, när tidpunkten anges med en månads noggrannhet.

2.6. Angivande av ursprungsland för alkoholdrycker och deras primära ingredienser

En alkoholdrycks ursprungsland ska anges om avsaknad av denna uppgift kan vilseleda konsumenten. Detta ska observeras i synnerhet i fall där den information som åtföljer alkoholdrycken, symbolerna eller etiketten annars kan ge en annan uppfattning om dryckens ursprung. Ursprungslandet för en alkoholdrycks primära ingrediens ska anges när drycken och den primära

ingrediensen inte har samma ursprungsland. Ursprunget för den primära ingrediensen ska anges om avsaknad av denna uppgift kan vilseleda konsumenten. Om den primära ingrediensens ursprungsland är detsamma som alkoholdryckens tillverkningsland behöver den primära ingrediensens ursprungsland inte anges.

Med en alkoholdrycks primära ingrediens avses en ingrediens eller en kombination av ingredienser i en alkoholdryck som utgör mer än 50 procent av livsmedlet och som ger produkten dess viktigaste kemiska och/eller sensoriska egenskaper eller som konsumenten vanligtvis förknippar med alkoholdrycken. Den primära ingrediensen kan även vara en sammansatt beståndsdel. Ett livsmedel kan ha flera primära ingredienser. Vatten kan inte ensamt vara den primära ingrediensen i alkoholdrycker. Aktörer inom livsmedelsbranschen bestämmer själva vilken som är den primära ingrediensen. Tillsynsmyndigheten kan vid behov ingripa i saken.

Stadganden om angivande av ursprungslandet för den primära ingrediensen i alkoholdrycker finns i kommissionens genomförandeförordning (EU nr 2018/775). Förordningen kompletterar bestämmelserna om angivande av den primära ingrediensens ursprungsland i EU:s förordning om tillhandahållande av livsmedelsinformation. Förordningen tillämpas dock inte på ekologiskt producerade alkoholdrycker, namnskyddade alkoholdrycker eller druvviner enligt EU:s marknadsordningsförordning, destillerade alkoholdrycker och de skyddade geografiska beteckningarna för aromatiserade vinprodukter eller registrerade varumärken.

Som anvisning om tillämpningen av genomförandeförordningen har meddelats Europeiska kommissionens tillkännagivande och anvisning om angivande av den primära ingrediensens ursprungsland; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOC_2020_032_R_0001. I tillkännagivandet går detaljerade frågor igenom.

Den primära ingrediensens ursprungsland anges som dess ursprungsland, till exempel "Finland", eller genom att hänvisa till ett geografiskt område, till exempel EU, eller en region eller vilket som helst annat geografiskt område som är etablerat i internationellt bruk. Den primära ingrediensens ursprungsland kan även anges genom att utesluta det land eller den region som ingrediensen inte kommer ifrån. Till exempel "etanolen är inte från Finland."

2.7. Särskilda förvarings- och/eller användningsvillkor

Om en alkoholdryck kräver till exempel kylförvaring, ska detta anges i förpackningspåskriften.

2.8. Livsmedelsföretagarens namn eller firmanamn och adress

Den företagare under vars namn eller firmanamn livsmedlet saluförs eller, om företagen inte är etablerad inom EU, importören är ansvarig för alla uppgifter om livsmedlet i fråga. Den ansvariga företagen ska säkerställa att alla nödvändiga uppgifter om livsmedlet finns med och att de följer alla krav i den tillämpliga lagstiftningen om livsmedelsuppgifter och relaterade nationella bestämmelser.

Den ansvariga företagen kan vara till exempel den som tillverkat, låtit tillverka eller buteljerat drycken eller försäljaren, vars namn, firmanamn eller bifirma ska synas på förpackningen. Företagarens roll kan preciseras som tilläggsinformation för konsumenten exempelvis så att uppgifterna kompletteras med anmärkningen "tillverkare", "tillverkad för" eller "buteljerare". Rollen bör preciseras om avsaknad av uppgiften kan vilseleda konsumenten.

Om tillverkaren är etablerad inom EU är uppgifterna om tillverkaren i regel tillräckliga. Om grossisten förser produkten med kompletterande obligatoriska förpackningspåskrifter på finska och svenska ska grossistens namn och adress anges på förpackningen.

Adressen ska anges så exakt att postutdelningen hittar till företaget utgående från dessa uppgifter. Enbart en webbadress (www-adress) räcker inte. På så sätt säkerställs att den ansvariga livsmedelsföretagen kan nås.

2.9. Bruksanvisning

Bruksanvisning ska anges, om det utan en sådan skulle vara svårt att använda livsmedlet på rätt sätt.

2.10. Alkoholhalt

Den faktiska alkoholhalten ska anges med högst en decimal. Den ska för tydlighetens skull följas av angivelsen "vol-%" eller "volymprocent" och får föregås av ordet "alkohol" eller förkortningen "alk.". Alkoholhalten som anges ska bestämmas vid + 20 °C.

Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att angivelserna syns tydligt om det finns motsvarande alkoholfria drycker på marknaden (till exempel vin, cider, öl och läsk). Då ska alkoholhalten anges på ett så-dant sätt att det blir tydligt för konsumenten att drycken innehåller alkohol. För tydlighetens skull ska talet som anger alkoholhalten anges i samma synfält som produktens namn.

Den angivna alkoholhalten får avvika från den faktiska halten enligt tabellen nedan.

Dryck	Avvikelse (+/- vol.-%)
Öl med KN-nummer 2203 00 och en alkoholhalt som inte överstiger 5,5 volymprocent; drycker utan kolsyra med KN-nummer 2206 00 som framställs av druvor	0,5
Öl med en alkoholhalt som överstiger 5,5 volymprocent; drycker med kolsyra och KN-nummer 2206 00 som framställs av druvor; cidersorter, alkoholdrycker av päron, fruktviner och liknande som framställs av annan frukt än druvor, oavsett om de är pärlande eller mousserande; mjöd	1
Drycker som innehåller uppblötta frukter eller växtdelar	1,5
Övriga drycker (bl.a. destillerade drycker och longdrinkar tillverkade av dem) som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol	0,3
Vinprodukter (med KN-nummer 2204 eller 2205)	0,5

Vid bedömningen av produkternas förordningsenlighet beaktas utöver förutnämnda tillåtna avvikelser även den mätosäkerhet som laboratoriet som undersökt drycken angett för analysresultatet. Mätosäkerheten beror på analysmetoden, laboratoriet och den undersökta produktgruppen. I mätosäkerheten inkluderas avvikelser som hänför sig till metodens repeterbarhet och reproducerbarhet.

Exempel: Försäljning av drycker som innehåller högst 5,5 volymprocent alkohol

För produkter som säljs annanstans än i Alko Ab:s detaljförsäljning är den högsta tillåtna alkoholhalten 5,5 volymprocent. Om en produkts analyserade alkoholhalt överstiger 5,5 volymprocent när man beaktar den givna mätosäkerheten (till exempel 0,05 volymprocent), kan den endast levereras till Alko Ab:s detaljförsäljning, under förutsättning att alkoholhalten uppfyller noggrannhetskraven i ovanstående tabell. Enligt samma princip bedöms övre gränsen för alkoholhalten i hantverksöl, gårdsvin och sahti i detaljförsäljningen.

2.11. Beteckning för dryck- eller flasktappningsparti

Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol ska förses med en beteckning, utifrån vilken partiet kan identifieras. Bokstaven "L" ska antecknas före beteckningen om den inte annars tydligt kan urskiljas från andra förpackningspåskrifter.

I stället för ovan nämnda beteckning kan man använda uttryck som anger hållbarhet (t.ex. bäst före-datum, i ordningen dag, månad, år).

Partiet fastställs och beteckningen antecknas av livsmedelsproducenten, tillverkaren, förpackaren eller den första försäljaren som är etablerad inom Europeiska unionen.

3. Andra obligatoriska uppgifter

3.1. Anmärkningar av varnande karaktär om ingredienser

Förpackningspåskrifterna för alkoholdrycker ska innefatta en anmärkning av varnande karaktär, om produkten innehåller vissa skadliga ingredienser. Anmärkningen ska finnas om en utebliven anmärkning kan orsaka olägenhet för konsumentens hälsa eller ekonomi, eller om det är möjligt att konsumenten kan använda produkten felaktigt. De vanligaste ämnena som orsakar allergi eller intolerans, sötningsmedel, koffein, lakritssyra samt genetiskt modifierade organismer är sådana ingredienser som ska anges i förpackningspåskrifter på finska och svenska.

3.1.1. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans

Ingredienser som orsakar allergi och intolerans (se nedan) ska anges på etiketten i enlighet med punkt 2.2. Nedan följer en för-teckning över dessa ingredienser.

- 1) Spannmål som innehåller gluten (vete, råg, korn, havre, spelt, kamut eller deras hybridstammar) och spannmålsprodukter, med följande undantag:
 - a. vetebaserad glukossirap, inklusive dextros
 - b. vetebaserad maltodextrin
 - c. kornbaserad glukossirap
 - d. spannmål som används för tillverkning av alkoholdestillat, inklusive jordbruksbaserad etanol
- 2) kräftdjur och kräftdjursprodukter
- 3) ägg och äggprodukter
- 4) fisk och fiskprodukter, med följande undantag:
 - a. fiskgelatin som används som bärare för vitamin- och karotenoidpreparat
 - b. fiskgelatin eller fisklim som används för avklarning vid tillverkning av öl och vin
- 5) jordnötter och jordnötsprodukter
- 6) sojaböner och produkter därav, med följande undantag:
 - a. fullständigt raffinerad sojaolja och fullständigt raffinerat sojafett
 - b. naturliga blandade tokoferoler (E306), naturligt D-alfatokoferol, naturligt D-alfatokoferolacetat och naturligt D-alfatokoferolsuccinat från sojaböner

- c. fytosteroler och fyrosterolestrar utvunna ur vegetabiliska oljor som härrör från sojaböner
 - d. fytostanolestrar framställda av steroler från vegetabiliska oljor som härrör från sojaböner
- 7) mjölk och mjölkprodukter (inklusive laktos), med följande undantag:
- a. vassle, som används för framställning av destillat eller etanol av jordbruksprodukter för spritdrycker och andra alkoholhaltiga drycker
 - b. laktitol
- 8) nötter: mandel (*Amygdalus communis L.*), hasselnöt (*Corylus avellana*), valnöt (*Juglans regia*), cashewnöt (*Anacardium occidentale*), pekannöt (*Carya illinoensis (Wangenh) K. Koch*), para-nöt (*Bertholletia excelsa*), pistaschmandel (*Pistacia vera*), Macadamianöt och Queenslandsnöt (*Macadamia ternifolia*) samt nötprodukter, med följande undantag:
- a. nötter som används för framställning av destillat eller etanol av jordbruksprodukter för spritdrycker och andra alkoholhaltiga drycker
- 9) selleri och produkter därav
- 10) senap och produkter därav
- 11) sesamfrön och produkter därav
- 12) svaveldioxid och sulfit i koncentrationer totalt överstigande 10 mg/kg eller 10 mg/l uttryckt som SO₂; beräknas för produkter som saluförs konsumtionsfärdiga eller som rekonstituerats enligt tillverkarens anvisningar
- 13) lupiner och produkter därav
- 14) blötdjur och produkter därav

Av namnet på ingrediensen ska framgå ingrediensens växt- eller djurursprung (t.ex. **kornmalt**). Eftersom påskriften ska göras med ingrediensens namn kan inte tillsatsämnenas E-koder användas i varningspåskrifterna.

3.1.2. Sötningsmedel

För drycker som innehåller ett eller flera sötningsmedel som är tillåtna enligt EU-förordningen 1333/2008 ska en anteckning om använda sötningsmedel göras i dryckens namn eller i samband med det. Anteckningen ska inte göras i ingrediensförteckningen eller som en fortsättning på denna, utan sötningsmedlen ska anges i samband med benämningen av dryckestypen enligt följande:

- en dryck som innehåller sötningsmedel: ”sisältää makeutusainetta/-aineita, innehåller sötningsmedel”
- en dryck med tillsatt socker och sötningsmedel: ”sisältää sokeria/sokereita ja makeutusainetta/-aineita, innehåller socker och sötningsmedel”
- en dryck som innehåller aspartam/aspartam-acesulfamsalt (i de fall då aspartam anges med sin specifika beteckning i ingrediensförteckningen): **”sisältää fenyylialaniinin lähteen, innehåller fenyylalaninkälla”**
- en dryck som innehåller aspartam (i de fall då ingrediensförteckning saknas eller aspartam/aspartam-acesulfamsalt har angetts som E-kod i ingrediensförteckningen): **”sisältää aspartaamia (fenyylialaniinin lähde)”, ”innehåller aspartam (en källa till fenyylalanin)”**

Exempel: Forest Fruit Light

Smaksatt äppelcider. Innehåller socker, sötningsmedel och aspartam (fenylalaninkälla). Ingredienser: Äppelvin (vatten, äppelsaftkoncentrat, glukossirap), vatten, socker, surhetsreglerande medel (E330), aromer (bl.a. jordgubbe), konserveringsmedel (E202), färger (E163, E150), sötningsmedel (E950, E951), antioxidant (E224, sulfit).

3.1.3. Koffein och kinin

Koffein och/eller kinin som används som aromämne i en dryck ska anges med namn i samband med dryckens namn eller i ingrediensförteckningen i samband med ordet "arom, aromi".

Om drycken innehåller mer än 150 mg/l koffein (både tillsatt koffein och koffein som ingår i råvaror) ska påskriften innehålla texten **"korkea kofeiinipitoisuus, hög koffeinhalt"** och uppgift om koffeinmängden angiven i mg/100 ml. Påskriften ska finnas i samband med dryckens handelsbeteckning.

En påskrift som varnar om koffein är dock inte nödvändig för drycker som är baserade på kaffe eller te eller tillverkade av kaffe- eller teextrakt och vars namn innehåller ordet "kaffe, kahvi" eller "te, tee" (t.ex. kaffelikör).

3.1.4. Lakritssyra, glycyrrhizinsyra och dess ammoniumsalt

Drycker med tillsatt lakritsrot (*Glycyrrhiza glabra*), glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt som sådant och som innehåller minst 10 mg/l glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt, ska ha påskriften **"innehåller lakrits, sisältää lakritsia"** omedelbart i samband med dryckens produktnamn. Om förpackningen är försedd med en ingrediensförteckning kan påskriften också göras som en fortsättning på denna. Denna varningspåskrift behövs inte om ordet "lakrits, lakritsi" nämns i ingrediensförteckningen eller i dryckens namn (t.ex. lakritslikör).

Drycker med mer än 1,2 volymprocent alkohol i vilka lakritsrot, glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt har tillsatts som sådant och vilka innehåller minst 300 mg/l glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt, ska i samband med produktnamnet eller ingrediensförteckningen förses med påskriften **"innehåller lakrits – personer som lider av högt blodtryck bör undvika överkonsumtion av denna produkt, sisältää lakritsia – kohonneesta verenpaineesta kärsivien henkilöiden on vältettävä tuotteen liiallista nauttimista"**.

3.1.5. Informering om genetiskt modifierade ingredienser

Med genetiskt modifierad avses en organism, till exempel en växt eller en bakterie, vars arvs massa har ändrats med hjälp av genteknik (GMO = genetiskt modifierade organismer). Genetiskt modifierade livsmedel har tillverkats av eller innehåller genetiskt modifierade ingredienser. Även alkoholhaltiga drycker

omfattas av rådets förordning om genetiskt modifierade livsmedel (1829/2003/EG). Genetiskt modifierade organismer eller livsmedel får inte införas på marknaden om inte tillstånd beviljats för dessa.

I förordningen förutsätts att livsmedel som innehåller genetiskt modifierade organismer, samt livsmedel som består av eller som tillverkas av dessa ska ha påskriften "**genetiskt modifierad, muuntogeeninen**" eller "**tillverkad av genetiskt modifierad... [organismens namn], valmistettu muuntogeenisestä...**".

Om produkten har en ingrediensförteckning kan påskriften göras:

- i ingrediensförteckningen, omedelbart efter ingrediensen i fråga med anteckningen "genetiskt modifierad" eller "tillverkad av genetiskt modifierad [ingrediensens namn]" inom parentes, eller alternativt
- om ingrediensen anges med gruppbeteckning ska ingrediensförteckningen innehålla formuleringen "innehåller genetiskt modifierad..., sisältää muuntogeenistä..." eller "innehåller [ingrediensens namn], som är tillverkad av genetiskt modifierad [organismens namn]", "sisältää ..., joka on valmistettu muuntogeenisestä....".

Observeras bör att kravet angående påskrifter gäller även fermentationsprodukter, såsom tillsatsämnen och aromer, som är tillverkade med hjälp av mikroorganismer (till exempel jästar och bakterier), om slutprodukten innehåller genetiskt modifierade organismer. Ytterligare information om genetiskt modifierade livsmedel fås på Livsmedelsverkets webbplats, <https://www.ruokavirasto.fi/sv/>.

4. Övriga faktorer som bör beaktas

4.1. Språkrav

De obligatoriska förpackningspåskrifterna ska göras på finska och svenska. Om produkten säljs endast i en enspråkig kommun räcker det med den aktuella kommunens språk (svenska eller finska). Även följande avvikelser från språkraven tillåts:

- alkoholdryckernas namn, till exempel lager, liqueur o.s.v. kan användas, om namnet är etablerat i vanligt språkbruk och förstås även i den formen

- Påskriften av alkoholhalten vol-%

4.2. Påskrifternas placering, synlighet och presentation

De obligatoriska förpackningspåskrifterna ska vara outplånliga och synligt placerade så att de är lätta att se och läsa. De får inte på något sätt döljas, skymmas eller avbrytas och deras uppmärksam-hetsvärde får inte förringas. Påskrifterna ska tryckas med en teckenstorlek där x-höjden enligt bilden nedan är minst 1,2 mm. Om försäljningsförpackningens största yta är mindre än 80 cm², ska x-höjden vara minst 0,9 mm.

x-KORKEUS

Selitykset

1	Yläpidennyksen linja
2	Versaalilinja
3	Genemalinja
4	Peruslinja
5	Alapidennyksen linja
6	x-korkeus
7	Kirjasinkoko

Den obligatoriska märkningen ska ange dryckens namn, mängden innehåll och dryckens faktiska alkoholhalt i volymprocent (när alkoholhalten i volym är mer än 1,2 volymprocent) i samma synfält. Synfältet avser alla ytor på förpackningen som kan avläsas från en och samma betraktningssvinkel.

4.3. Ingrediensförteckning

Det är inte obligatoriskt att inkludera en ingrediensförteckning i förpackningspåskrifter för alkoholdrycker, men det rekommenderas. Om en ingrediensförteckning görs ska den innefatta alla tillverknings- och tillsatssämnen som använts enligt vikt vid tillverkningstidpunkten i nedstigande ordning. Förteckningen ska föregås av en lämplig rubrik som består av eller innehåller

uttrycket "ingrediens". När det gäller druvviner och aromatiserade viner ska ingrediensförteckningen ta hänsyn till Valviras anvisning för märkning av vin Dnro V/5585/2022.

4.4. Näringsdeklaration

Det är inte obligatoriskt att infoga en näringsdeklaration i förpackningspåskriften för drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol, men det är möjligt.

Deklarationen måste göras, om det i etiketten har framförts ett näringspåstående, t.ex. "lätt". I fråga om alkoholdrycker behöver endast energiinnehållet anges i näringsdeklaration. När det gäller druvviner och aromatiserade viner ska ingrediensförteckningen ta hänsyn till Valviras anvisning för märkning av vin Dnro V/5585/2022.

4.5. Närings- och hälsopåståenden

Europaparlamentets och rådets förordning 1924/2006 om närings- och hälsopåståenden för livsmedel gäller också alkoholdrycker. Påståendet kan vara verbalt eller visuellt uttryckt, på produktens förpackning eller i annat material som ges åt konsumenten.

Hälsopåståenden får inte göras om alkoholdrycker. Med hälsopåstående avses påståenden där man låter konsumenten förstå att det finns ett hälsosamband mellan drycken eller en ingrediens i den och konsumentens hälsa. Det är till exempel förbjudet att på etiketten påstå att *"vinets flavonoider skyddar mot hjärt- och kärlsjukdomar"*.

När det gäller näringspåståenden tillåts endast påståenden som hänvisar till en låg alkoholhalt eller en minskad mängd alkohol eller energi.

I en bilaga till förordning 1924/2006 presenteras tillåtna näringspåståenden och kraven som tillämpas på dem. I bilaga 2 presenteras de näringspåståenden som kommer i fråga gällande alkoholdrycker samt deras förutsättningar.

4.6. Ekologiskt produktionssätt

Benämningar som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt är bl.a. benämningarna naturenlig, ekologisk och biologisk samt sedvanliga avledningar av dessa (eko- och bio-) ensamma eller kombinerade samt orden biodynamisk, organisk och organisk-biologisk. En hänvisning till ett ekologiskt produktionssätt

förutsätter att tillverkaren av produkten omfattas av tillsynssystemet enligt EU:s ekoförordning (834/2007 fram till 31.12.2020, 2018/848 fr.o.m. 1.1.2021). Närmare information om användningen av påskrifter som hänvisar till ekologisk produktion finns i Valvira's anvisning Tillsyn av ekologiskt producerade alkoholdrycker.

4.7. Namnskyddade produkter

Systemet för namnskyddade livsmedel är ett kvalitetssystem på EU-nivå och har gällt sedan 1993. Med namnskyddssystemet avses skyddade ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar samt garanterade traditionella specialiteter inom jordbruksprodukter och livsmedel. Systemet ska skydda produkterna mot missbruk av etablerade namn samt billigare förfalskningar. Samtidigt får produkten ett mervärde. För konsumenten innebär skyddet en garanti för att produktens ursprung, råvaror och tillverkningsmetod är kända. Finska namnskyddade produkter bland alkoholdryckerna är de geografiska beteckningarna **Finsk bärlikör, Finsk fruktlikör och Finsk Vodka** samt den äkta traditionella produkten **sahti**. Mer om dessa i bilaga 3.

4.8. Legotillverkning och produkter med egen etikett

I Finland kräver alltid kommersiell tillverkning av alkoholdrycker tillverkningstillstånd. Enligt alkohollagen ansvarar tillverkaren eller importören av alkoholdrycken för produkten och för att produkten, förpackningspåskrifterna och annan presentation följer gällande stadganden och bestämmelser. Även den som säljer alkohol ska ha tillstånd till det, antingen till partiförsäljning, utskänkning eller detaljförsäljning.

För att trygga konsumentens ställning och garantera tillgången till information krävs att det på produktens förpackningspåskrift och i presentation och marknadsföring anges den tillverkare som är ansvarig för produkten. Alternativt kan man som ansvarig aktör ange produktens importör eller en försäljare inom EU. På alkoholdryckers försäljningsförpackning ska alltså framkomma den ansvariga aktörens, t.ex. tillverkaren, förpackaren, importören eller försäljaren, namn eller firmanamn och adress.

Tillverkaren kan förse produkter som har tillverkats för försäljning med kundens egen etikett, produkter med egen etikett. Kraven på produkternas förpackningspåskrifter är desamma som för andra produkter. Produkten registreras och rapporteras med sitt eget produktnummer precis som normalt. Det är även möjligt att använda en egen produkt som redan finns i

produktregistret. När de obligatoriska förpackningspåskrifterna kompletteras av partiförsäljaren ska det anges information om den aktör inom livsmedelsbranschen som gör påskrifterna.

Konsumenten får inte vilseledas genom att produkten marknadsförs under en uppdiiktad tillverkares namn. På förpackningspåskriften kan som tillverkare anges endast den som innehar tillverkningstillståndet eller dennas bifirma.

Innehavare av tillstånd för partiförsäljning, utskänkning eller detaljförsäljning av alkoholdrycker kan låta tillverka drycker för försäljning. Om det på produktens förpackningspåskrifter eller i övrig marknadsföring när det gäller tillverkningen används uttryck som hänvisar till annat än tillverkarens firma eller bifirma och som kunde vilseleda konsumenten från den verkliga tillverkaren, ska det på förpackningspåskriften eller i övriga marknadsföringen tydligt komma fram vem som tillverkat och vem som låtit tillverka produkten, med adresser.

4.9. Reklam

Eftersom alkoholdryckens förpackning fungerar både som ett medel för att ge produktinformation och som reklamutrymme ska man vid utarbetandet av förpackningen, dess texter och illustreringar ta i beaktande de krav som alkohollagens bestämmelser om reklam ställer (se Valvira's anvisning om alkoholreklam).

Mer information alkoholi@valvira.fi

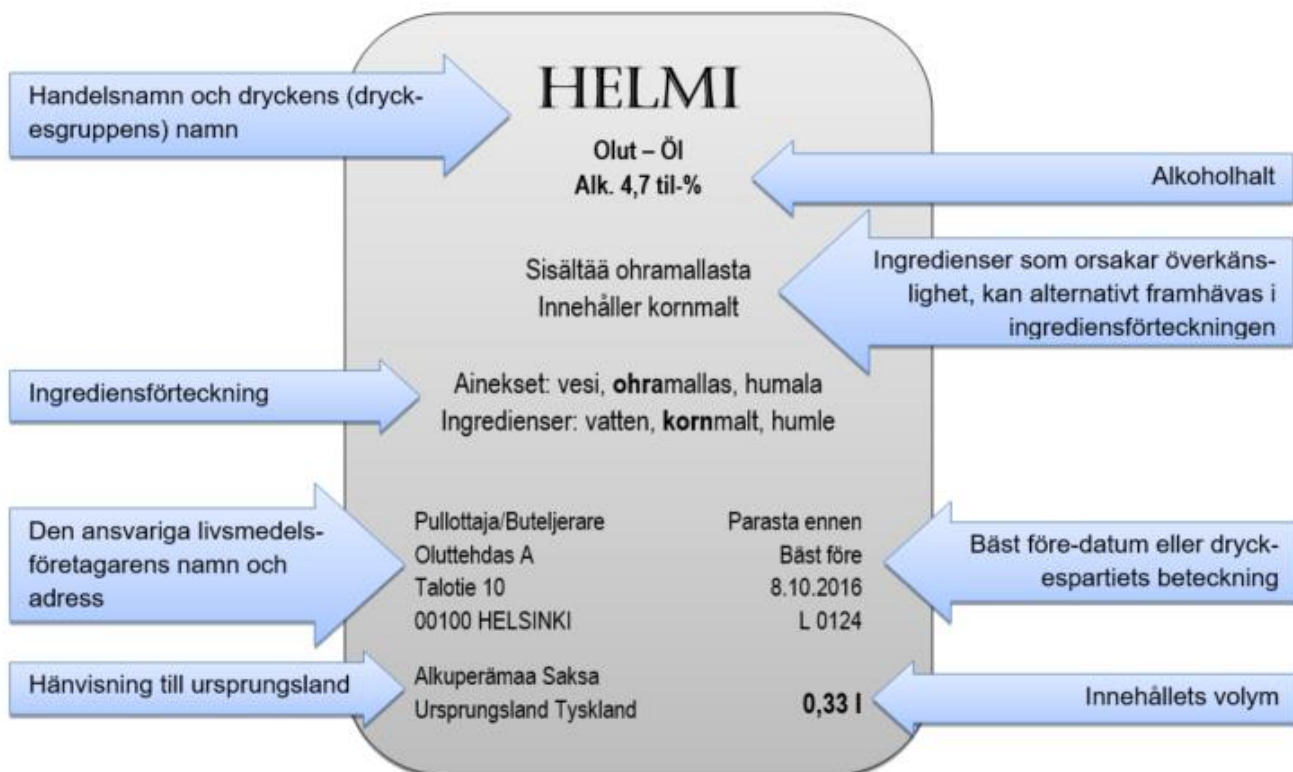
Direktör

Jussi Holmalahti
Jussi Holmalahti

Överinspektör

Timo Rokka
Timo Rokka

Bilaga 1. Modelletikett

Bilaga 2. Näringspåståenden i anslutning till alkoholdrycker

I en bilaga till EU-förordningen 1924/2006 presenteras tillåtna näringspåståenden och förutsättningar som tillämpas på dessa. Invid presenteras de näringspåståenden som kan komma i fråga för alkoholdrycker samt förutsättningarna för dessa påståenden.

LÅGT ENERGIINNEHÅLL

Om dryckens energiinnehåll är högst 20 kcal (= 80 kJ)/100 ml.

ENERGIREDUCERAD

Om dryckens energivärde minskats med minst 30 procent jämfört med andra motsvarande drycker. Med undantag av öl, måste påståendet också innehålla ett meddelande om vilken ingrediens energireduceringen gäller (till exempel *"Energireducerad med avse-ende på alkohol och socker"*).

LÅG SOCKERHALT

Om produkten innehåller högst 2,5 g socker/100 ml.

SOCKERFRI

Om produkten innehåller högst 0,5 g socker/100 ml.

UTAN TILLSATT SOCKER

Om drycken inte tillförts mono- eller disackarider eller andra livsmedel som används på grund av sina sötande egenskaper. Om sockerarter förekommer naturligt i drycken som en del av råvaran ska också märkningen *"Innehåller naturligt förekommande socker"* finnas på förpackningen.

MINSKAT INNEHÅLL AV ALKOHOL

Om alkoholhalten minskats med minst 30 procent jämfört med andra motsvarande drycker.

LÄTT/LIGHT

Om dryckens energivärde minskats med minst 30 procent jämfört med andra motsvarande drycker. Med undantag av öl, ska påståendet också innehålla ett meddelande om vilken ingrediens som gör drycken "lätt" (till exempel påståendet "*Lätt - minskat innehåll av socker*").

Vid val av en motsvarande dryck i jämförande syfte ska endast drycker som tillhör samma produktgrupp beaktas (till exempel öl, vin eller cider). Dessutom ska flera drycker som ingår i den aktuella produktgruppen beaktas vid jämförelsen, också andra tillverkares drycker.

GLUTENFRI OCH LIVSMEDEL MED MYCKET LÅG GLUTENHALT

Beteckningen "glutenfri" får användas endast om alkoholdrycken har en glutenhalt på högst 20 mg/kg/l. Produkter med mycket låg glutenhalt innehåller en glutenmängd på högst 100 mg/kg/l. En förutsättning för att använda påståendena är att produktens glutenhalt är förenlig med kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 828/2014.

När det gäller närings- och hälsopåståenden i förpackningspåskrifterna på alkoholdrycker måste man beakta att påskrifterna inte får ange att en vanlig alkoholdryck har speciella effekter eller egenskaper om den på dessa punkter inte skiljer sig från andra alkoholdrycker av motsvarande slag. Därför kan man till exempel inte förse viner med beteckningen "glutenfritt".

Bilaga 3. Finska namnskyddade alkoholdrycker, med beskrivningar

Sahti

Sahti tillverkas av traditionella ingredienser, bland annat kornmalt och annan spannmåls malt och spannmål (råg, korn, vete och havre) samt ofta humle. Till alkoholjäsningen används bagerijäst eller hopsamlad jäst.

Tillverkningen sker genom att tillsätta vatten till malt och spannmål på så sätt att vattnets temperatur i början är ca 40 grader och vid sista tillsättningen ca 100 grader Celsius (sötning/mäskning). Upphettningstiderna varierar från kort upphettning till grundlig kokning. Vörten skiljs ut i ett kar eller en så (silkar) och eventuellt tillsätts humle i vörten. Som hjälpmedel vid tillverkningen har man traditionellt använt enträ och råghalm vid silningen.

Vörten får jäsa till färdig sahti med hjälp av jäst (bagerijäst eller hopsamlad jäst). Jäsningen sker med en ytjäsningmetod, där den huvudsakliga jäsningen sker i rumstemperatur eller svalare i ca 3 dygn och sedan förvaras sahtin i svalt i minst en vecka. Sockret i sahti består enbart av det socker som kommer från den malt och andra spannmålsprodukter som använts vid tillverkningen.

Tillverkningen av och ingredienserna i sahti har traditionellt varierat lite på olika orter, men enligt ovannämnda principer. Till 50 liter sahti används ca 20 kg spannmåls malt och 50 g jäst.

Sahtins traditionella karaktär grundar sig på det traditionella tillverkningssättet. Den är tillverkad av traditionella ingredienser utan till-satsämnen. Färdig sahti filtreras inte och pastöriseras inte, utan dricks som färsköl.

Sahtivörtens stamvört är minst 19 grader Plato, alkoholhalten är 6-12 vol.-%. Sahtins pH är under 5. Färgen varierar enligt ingredienserna från ljusgul till mörkbrun. Sahtin är grumlig, eftersom den är ofiltrerad. På grund av den höga restsockerhalten är sahtin rätt så söt när den är färsk.

Definitionen på sahti har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning:
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:125:0005:0006:FI:PDF>

Finsk Vodka, Finsk Bärlikör och Finsk Fruktlikör

Tillverkningen av alkoholdrycken Suomalainen Vodka, Finsk Vodka, Vodka of Finland bygger på att inhemsk spannmål och/eller potatis används som råvara för att med jäst och destillering tillverka jordbruksbaserad etylalkohol.

Tillverkningen av vodka måste ske helt i Finland, men vodkan kan tappas på flaska utanför Finland. Vodkans alkoholhalt ska vara minst 37,5 volymprocent. Produkten ska uppfylla de krav som ställs på destillerade alkoholdrycker i EU:s förordning 2019/787.

Suomalainen Marjalikööri, Suomalainen Hedelmälikööri, Finsk Bärlikör, Finsk Fruktlikör, Finnish berry liqueur och Finnish fruit liqueur är alkoholdrycker med en alkoholhalt på minst 15 volymprocent alkohol och en sockerhalt på minst 100 g/l (för körsbär minst 70 g/l). De allmänna kraven gällande likörer har angetts i EU:s förordning 2019/787 om destillerade alkoholdrycker. Produktens särart bygger på de finländska bär och frukter som har använts som råvara. De ska vara odlade i Finland eller ha vuxit vilt här. Vid extraheringen används jordbruksbaserad etylalkohol eller jordbruksbaserat etyldestillat som inte behöver vara av finländskt ursprung.

Närmare bestämmningar av Finsk Vodka och Finsk Bär- och Fruktlikör finns i EU:s databas eAmbrosia – EU:s register över geografiska beteckningar <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>.

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket för
social- och hälsovården, Valvira

Bangårdsvägen 9, 00520 Helsingfors
PB 43, 00521 Helsingfors
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Telefon 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi